

ДИПЛОМАТІЯ ЗАРАДИ ПРАВ ЛЮДИНИ: МИНУЛЕ ТА СУЧАСНЕ

DIPLOMACY FOR HUMAN RIGHTS: PAST AND PRESENT

Мануйлова К.В., доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національний університет «Одеська юридична академія»

Гребенюк Д.О., асистент кафедри міжнародного та європейського права
Національний університет «Одеська юридична академія»

В науковій статті досліджується проблематика порушення норм міжнародного права, в аспекті домовленостей між суб'єктами. Зворотна пріоритизація створює такі умови, в яких домовленості переходять на задній план, причому не тільки в угоду національним інтересам, але і в інтересах певних міжнаціональних груп. І хоча всі визнали пріоритет норм міжнародного права і враховують їх роль по різним напрямкам, але як результат, ми отримуємо, що вартість міжнародних постулатів не є абсолютною.

Особлива увага приділена в науковій статті багатовекторній системі, яка вже сформувала підґрунтя у правосвідомості людства. Зараз зовнішня політика втрачає минулий статус, в умовах світу, що глобалізується, ми втрачаємо грань між зовнішньою та внутрішньою політикою. Труднощі, які раніше вважалися внутрішньою справою країни, часто знаходять своє рішення тільки через призму міжнародного права. В епоху глобалізації світове співтовариство стикається з багатьма викликами, які охоплюють різні сфери, як економіку, культуру, медицину, освіту та світову політику. В усіх цих напрямках є свої позитивні і негативні риси. Прикладом цього може бути створення нових шляхів комунікації між суб'єктами міжнародного права або інтеграція одних країн в економічне поле іншої країни або об'єднання в союз і тим самим створюючи сприятливі та конкурентоспроможні умови, але є інша сторона, процес глобалізації поширюється не рівномірно і поки сильно розвинені країни отримують максимальну вигоду інші втрачають потенційних партнерів. В освіті це спільне використання у світовому масштабі знань, навичок та інтелектуальних ресурсів, необхідних для різноманітного розвитку на різних рівнях, а з іншого боку це збільшення технологічного розриву і створенню «цифрового бар'єру».

Підкреслюється важливість зовнішньо-політичної діяльності Туреччини в контексті захисту прав та свобод людини, в даному аспекті досліджується саме підхід країни в формуванні нових механізмів захисту, також надається оцінка звіту Організації Об'єднаних Націй, де виокремлюються недоліки в рамках сучасного стану захисту прав людини.

Висувається гіпотеза стосовно майбутніх фундаментальних змін та нових шляхів вирішення глобальних проблем в період турбулентності міжнародних відносин.

Ключові слова: право зовнішніх зносин, дипломатія, глобалізація, м'яка сила, збройний конфлікт, захист прав людини.

The scientific article examines the problem of violation of the norms of international law, in the aspect of agreements between subjects. Reverse prioritization creates such conditions in which agreements are put on the back burner, and not only in the interests of national interests, but also in the interests of certain international groups. Although everyone recognized the priority of norms of international law and consider their role in various directions. As a result, we get that the value of international postulates is not absolute.

Special attention is paid in the scientific field to the multi-vector system, which has already formed the basis of the legal consciousness of mankind. Now foreign policy is losing its past status, in the conditions of the globalizing world, we are losing the line between foreign and domestic policy. Difficulties that were previously considered an internal matter of the country often find their solution only through the lens of international law. In the era of globalization, the world community faces many challenges that cover various fields, such as economy, culture, medicine, education and world politics. All these directions have their positive and negative features. An example of this can be the creation of new ways of communication between subjects of international law or the integration of some countries into the economic field of another country or the union into a union and thereby creating favorable and competitive conditions. There is another side, the process of globalization does not spread evenly and while highly developed countries get the maximum benefit, others lose potential partners. In education, this is the joint use on a global scale of knowledge, skills and intellectual resources necessary for diverse development at different levels, and on the other hand, it is an increase in the technological gap and the creation of a "digital barrier".

The importance of Turkey's foreign policy activity in the context of the protection of human rights and freedoms is emphasized. In this aspect, the country's approach to the formation of new protection mechanisms is examined, and an assessment of the report of the United Nations Organization, which highlights the shortcomings in the current state of human rights protection, is also provided.

A hypothesis is put forward regarding the future fundamental changes and new ways of solving global problems in the period of turbulence of international relations.

Key words: law of foreign relations, diplomacy, globalization, soft power, armed conflict, protection of human rights.

Цілі праці. Мета даної роботи – дослідити такий елемент права зовнішніх зносин, як дипломатія та з'ясувати його вплив на захист прав та свобод людини в період турбулентності міжнародних відносин через призму зовнішньо-політичної діяльності актора глобальних змін Туреччини.

Матеріали і методи. Під час написання роботи використовувались різні наукові методи, а саме: емпіричні та теоретичні. Важливу роль відіграє використання допоміжних джерел, як-от науково-методична література та дослідницькі праці українських та зарубіжних науковців. Серед українських це В. Нижник, О. Розумна, К. Фліссак, І. Дацків, Н. Ржевська, О. Проскура. Серед зарубіжних це Г. Кісінджер, Р. Бартсон, Г. Беррідж, М. Холл та Д. Девенпорт.

Виклад основного матеріалу. У формуванні світової політики є теж певні моменти, на які треба звернути увагу, а саме, на захист прав та свобод людини. Світ зміг добитися суттєвого успіху в процесі формуванні дієвих механізмів захисту, але під час глобалізації існує багато

факторів, які впливають саме на цей процес. В формуванні державою внутрішньої або зовнішньої політики для створення сприятливим умов в різних сферах часто забувається саме головне це людина. Не враховуючи пріоритетність дуже легко створити умови де права та свободи людини можуть бути порушені. Політика кожної країни, а тим паче зовнішня потребує знаходження Соломоного рішення, де головним помічником даного процесу є дипломатія. Варто враховувати, що фокус даного наукового дослідження направлений, ще і на процес захисту прав та свобод людини в самій Туреччині. План дії цієї країни наповнений рішучості до змін та реформам в цій сфері, який базується на концепції «Вільна особистість, сильне суспільство більш демократична Туреччина».

Сучасний регіональний та міжнародний стан змушує формувати зовнішню політику так, щоб національний інтерес був захищений та водночас політика була спрямована на формування умов для сталого миру та розвитку.

Туреччина вносить суттєвий вклад у побудову миру, процвітання та стабільності навколо. Характерним підтвердженням цієї політики є ідея Мустафи Ататюрка «Мир у країні, мир у всьому світі», а також подальша реалізація концепції «Підприємлива та гуманна зовнішня політика», тільки підтверджують підприємливий дух та гуманітарні цінності Туреччини.

Дипломатія стала одним із найголовнішим інструментом реалізації «м'якої сили». Варто зазначити, що даний напрям зовнішньо-політичної діяльності отримав широке поширення в умовах тектонічних змін світового правопорядку. Цей інструмент дозволяє одному суб'єкту впливати на іншого і цим забезпечує кристалізацію зв'язків «державно-суспільство» та «суспільство-суспільство». Відомий професор Гарвардського університету ім. Джона Ф. Кеннеді, Джозеф Най, стверджував, що: «сама ця система зв'язків припускає створення довгострокових відносин, які забезпечать сприятливі умови для багатовекторної державної політики» [1]. З огляду на вищезазначене, об'єктом даного дослідження є правовідносини, які регулюються за допомогою дипломатії у процесі захисту прав та свобод людини, а предметом дослідження – є політична активність та правова позиція Туреччини в період використання та запровадження нових механізмів захисту.

Туреччина є тим суб'єктом міжнародного права, який намагається активно використовувати дипломатію в своїй зовнішній політиці, мета якої є просування національних інтересів та реалізації плану в формуванні регіонального лідера та глобального гравця. Варто зазначити, що Анкара достатньо ефективно використовує даний механізм і як результат країна покращила свій міжнародний імідж та відкрила простір для себе в світовій політиці. Звернімо увагу на те, що зовнішня політика має базуватися на принципіальному підході до прав людини і час неодноразово це доводив. Деякі країни в своїх зовнішніх справах активно займають позицію, щодо захисту прав людини інші можуть дотримуватись більш обережної позиції. На мою думку країни підписанти фундаментальних нормативно-правових актів в цій сфері, серед яких поважне місце займає конвенція про захист прав людини і основоположних свобод мають незворотно слідкувати задекларованим цінностям та не забувати про такий принцип, як «*pacta sunt servanda*» [2].

Характерно, що відповідальність за захист прав та свобод людини має не тільки національний, але і міжнародний характер і хоча діяльність захисту прав людини почалась завдяки міжнародним механізмам та організаціям, уряди країн все більше піднімають проблематику прав людини в двосторонніх або багатосторонніх майданчиках. Формування таких хабів, вказує нам про те, що є вагомий підстави та при цьому створюється мета, покращити захист прав

людини або створити більш дієві механізми. Очевидно, що миролюбні держави зацікавлені в стабільності та мирі не тільки в межах свого суверенітету, але також на території своїх сусідів. Час неодноразово доводив, що придушення та порушення прав людини часто призводять до заворушень, інколи ж навіть до збройного конфлікту, який у свою чергу може зачіпати достатньо велику територію та в результаті призвести, до великих потоків біженців.

З одного боку Туреччина достатньо тривалий час піддається міжнародному тиску з боку Організації Об'єднаних Націй (далі ООН), де доповідь ООН достатньо суворо вказує на масштабні порушення прав людини під час тривалого надзвичайного стану, хоча доповідь не є вичерпним описом ситуації але характерно демонструє моделі порушень прав у країні [3]. Слід виділити, що вирішенням цієї ситуації стала вдала комунікація Туреччини з міжнародними інституціями. Яка сформувала потужний імпульс в подоланні кризової ситуації в середині країні. План дії включає суттєві зміни в нормативно-правову базу та формування нових принципів, які будуть направлені на підвищення стандартів у галузі зміцнення інституту прав людини.

З іншого боку Туреччина займає особливо місце в припиненні збройної агресії проти нашої країни, варто зазначити, що використання дипломатичних механізмів формують з нашого партнера не тільки посередника, але й в потужного фасилітатора. Не малу важну роль відіграє чорноморська ініціатива, яка направлена на стабілізацію світового ринку та запобігання продовольчої кризи. Керуючись заявою генерального секретаря можливо з'ясувати, що даний механізм направлений надати критичну допомогу найбільш уразливим людям і країнам, які постраждали від без прецедентної кризи [4].

Висновок має попередній характер та безумовно, що дана проблематика потребує подальшого дослідження, але ми вже бачимо фундаментальні зміни та запровадження нових шляхів комунікацій, які надають потужний імпульс для захисту прав та свобод людини. Для сучасних викликів характерна дедалі зростаюча складність, яка обумовлена ускладненням технологічних, фінансових і політичних взаємозв'язків у соціально-економічних системах. Необхідно зазначити, що сила лідерство починається із дипломатії. Ніщо неможливо без партнерів і союзників. Даний кейс наштовхує на висновок, що країна, яка має регіональний авторитет, але має секторальні зауваження, може отримати мандат на вирішення кризової ситуації в період турбулентності. Досліджуючи питання захисту прав людини неможливо не згадати питання Елеонори Рузвельт «Де починаються права людини? Зовсім поруч із нами, там де ми живемо, у тих місцях, які неможливо розглянути на жодній карті світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Nye J. Public Diplomacy and Soft Power: Harvard Library, 2008. 96 p. URL: <https://dash.harvard.edu/handle/1/11738397>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
3. Report on the impact of the state of emergency on human rights in Turkey, including an update on the South-East : веб-сайт. URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Countries/TR/2018-03-19_Second_OHCHR_Turkey_Report.pdf.
4. Note to correspondents on today's agreements : веб-сайт. URL: <https://www.un.org/sg/en/content/the-role-of-the-secretary-general>.